

VIKUSKIFTI spyr í dag hvat markið fyri útsagnum gongur á Facebook. Kann ein skúlaleiðari loyva sær at úttala seg soleiðis? Og hvussu kennist tað at lesa, at onkur hevur skotið upp at koma eftir tær við einum stórum bili og hópneyðtaka teg? Hvat kann gerast fyri at broyta hetta rákið, og hvat siga grannalondini?

RAPE-CULTURE

Hugtak frá 70'unum, sum hevur til endamáls at vísa á, hvussu samfelagið gevur offrum fyri seksuella ágangi skyldina, og hvussu vit normalisera mannligan seksuella harðskap. Tað er ein hugsunarháttur, sum eggjar mannligari seksuellari agressión og stuðlar harðskapi móti kvinnum.

„Eg dugi ikki at síggja nakað stuttligt í hesum. Eg haldi tað vera sjúkt. Sjálvt um eg ikki eri beinleiðis bangin, so er tað órógvandi at hugsa, at hasir tankarnir eru har úti“

MYND: SKERMMYND FRÁ KVF

hevur enn ikki frætt nakað aftur um málið.

– Hetta er at fara langt um mark, og tí kundi eg ikki lata hetta fara afturvið borðinum, vísir hon á.

Men umframt at kæra skúlaleiðaran til Mentamálaráðið, so umhugsar hon eisini at melda viðmerkingarnar til lögregluna.

– Í fyrstuni hugsaði eg, at eg ikki skuldi melda hetta. Men uppá ta aðru síðuna haldi eg, at vit mugu seta eitt mark.

Liljan vísir á, at kvinnur eru sera útsettar, tá tær ditta sær at stinga nøsina fram, og fokus verður øgiliga ofta sett á kynið og útstrálingina, heldur enn tað, tær siga og gera.

– Vit síggja tað allastaðni. Sexuellir undirtónar í professionellum relatiónum, viðmerkingar um kyn og so víðari. Kvinnur fáa viðmerkingar um, hvat vit eru í, hvat vit útstrála. Men tað er eingin viðmerking um, hvat menninir eru í, ella hvat teir útstrála, vísir Liljan á.

– Tað er munur á, hvussu vit loyva okkum at tosa við og um kvinnur, og hvussu vit tosa við og um menn. Og hendan viðmerkingin um neyðtøku-

bussin er so langt, langt, langt undir alt lágmark, at eg slett ikki dugi at skilja, hvussu nakar kann forsvara tað, sum verandi skemt.

Hon undrast á, um viðmerkjararnir eisini høvdu hildið tað verið stuttligt, um onkur nýtti somu orðingar um mammur, systur, konur ella døtur teirra.

Men enn hevur hon ikki tikið endaliga støðu til, um hon fer til lög-regluna við viðmerkingunum.

Tríggjar orsökir at gera vart við hóttanina

Liljan Weihe sigur seg hava tríggjar orsökir til at gera vart við hóttanina alment.

– Fyrsta orsøkin er sjálvandi eg sjálv. Hatta er ein óbehagilig hóttan at hava hangandi. Hon hevur gjørt, at eg nú eri farin at ivast í, um eg nú skal gevast at ganga einsamøll úti á kvøldi. Eg havi upplivað hóttanir fyrr, og at onkur hevur nevað eftir mær í býnum til dømis. Men tað er ofta stutt frá orðum til gerð, so eg hugs, um eg nú skal vera bangin um at verða álopin? Sligin? Neyðtikin? spyr Liljan.

– Tað er munur á, hvussu vit loyva okkum at tosa við og um kvinnur, og hvussu vit tosa við og um menn, sigur Liljan Weihe

– Næsta orsøkin eru kvinnur, sum heild. Eg trúgvi, at allar kvinnur, sum luttaka í kjaki ella sum stíga fram, onkursvegna hava upplivað niðrandi kynsligar viðmerkingar. Vit halda, at tað er legitimt at meta um kvinnur á ein hátt – og um menn á ein annan hátt. Tað er ikki ókeypis – og hetta er eitt prógv um tað, slær tíðindaleiðarin fast.

– Fyri tað triðja er tað eisini ein fólkaræðislig grund til at gera vart við hetta. Tí tað er givið, at nógvar kvinnur halda seg aftur, tá hatta er vandin. Tá fólk, sum eru ósamd við teirra sjónarmiðum ella arbeiðshátti, beinleiðis eggja til hópneyðtøku. Tað er ikki í lagi. Og tað er heldur ikki freistandi at siga sína hugsan alment, tá man veit, at tað sannlíkt fara at koma viðmerkingar um alt annað enn tað, man ber fram - ikki minst um kynið. Og tá ein partur av fólkinum heldur seg aftur og ikki vil siga sína hugsan alment, ja, so er tað ein vandi fyri okkara fólkaræði, slær Liljan fast.

Skemtið fór ov langt

Viðmerkingarnar skuldu als ikki skiljast sum nøkur verulig hóttan móti Liljuni Weihe, sigur ungi maðurin, ið byrjaði tráðin

DANJAL AV RANA

– Hetta var alt meint í skemti, sigur ungi maðurin, um tráðin, sum nú hevur ført til at Liljan Weihe hevur kært ein skúlaleiðara til Mentamálaráðið og umhugsar at melda málið til lögregluna.

Sjálvur heldur hann, at ein mús verður gjørd til ein elefant í málinum.

– Øll, sum kenna meg, vita, at eg eri ein trollari, og vita tí, at tá eg sigi slíkt, skal tað ikki takast í álvara.

Maðurin sigur, at orsøkin til dagføringina á Facebook, var samrøðan, sum Liljan Weihe hevði við Karsten Hansen, landsstýrismann í heilsumálum, í Degi og Viku.

– Hon breyt hann av alla tíðina, og misnýtti hansara staming og veiku talugávur, til at sleppa til orða aftur. Hon brýtir altíð fólk av, so at tey ikki fáa tosað liðugt, uttan so, at tey eru tjóðveldisfólk. Tá sleppa tey at tosa frítt, sigur hann og vísir á, at hann als ikki er tann einasti, sum vísti sína ónøgd við Liljuna Weihe á Facebook hetta kvøldið.

Hann sigur, at hann er harmur um, at Liljan Weihe skal kenna seg hótta, men leggur dýran við, at talan einans er um skemt.

– Eg hevði ikki væntað, at hon fór at síggja viðmerkingarnar, men hinvegin so er hon so ung í tí, at eg hevði væntað, at hon skilti, hetta var skemt. Hví skuldi eg skriva tað á Facebook, um eg veruliga meinti tað, spyr hann.

Hann greiðir frá, at skemtið mentist náúrliga út frá viðmerkingini hjá skúlaleiðaranum um, at hann visti hvar hon búði, sum hann ikki ivast í, eisini var søgd í spøluni.

– Eg bygdi bara víðari upp á setningin, at hesin visti, hvar hon býr. Vit vita jú, at tað er tað skitnasta skemtið, sum er tað stuttligasta, men hetta gjørdist ekstremari enn væntað, sigur hann.

Tað er kanska ov nógv sagt, at kalla mannin fyri ein angrandi syndara, men hann viðgongur tó, at viðmerkingarnar vóru betri óskrivaðar.

– Nei, eg burdi ikki havt gjørt tað, men heldur hugsað meg tvær ferðir um, og kanska fari frá telduni, meðan gott var. Tað er eisini stórt spell, at skúlaleiðarin skuldi tvætla við og verða kærður fyri tað, hann skrivaði.

– Hetta verður ikki gjørt aftur, sigur hann at enda.

DANJAL@SOSIALURIN.FO

Var skrivað í spøluni

Tað hevur ikki eydnast Sosialinum at fáa fatur á skúlaleiðaranum, sum er kærður fyri at hava eggjað til og sagt seg vilja vera við í eini hópneyðtøku av Liljuni Weihe

Tað var eftir kjakið við Karsten Hansen, sum Liljan Weihe hevði í Degi og Viku, at ein viðmerking um, at Liljan Weihe var irritandi, endaði við, at hon skuldi hópneyðtakast í einum sonevndum neyðtøkubussi.

Viðmerkingin er nú slettað, og við Kringvarpið hevur skúlaleiðarin sagt, at hann angrar at hava skrivað viðmerkingina, sum hann sigur varð skrivað í spøluni, tó at hon var betur óskrivað.

Liljan Weihe hevur kært skúlaleiðaran til Mentamálaráðið.

Í kæruskrivinum orðar Liljan Weihe seg soleiðis:

– Sum almennur persónur eri eg von við at fáa niðrandi viðmerkingar um mítt starv og mín persón. Tað kann og skal eg tola. Men eg føli tað somuleiðis sum mína skyldu at gera vart við, at ein skúlaleiðari er við uppá at luttaka í eini bólka-neyðtøku av mær í einum neyðtøkubussi, skrivar Liljan Weihe í kæruni til Mentamálaráðið.

Svarið frá Mentamálaráðnum kemur væntandi seinni í hesi vikuni.

EYDNA@SOSIALURIN.FO